

УДК: 316.658(477.85):316.32(4)

Наталія Ротар
(м. Чернівці)ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ
В ЧЕРНІВЕЦЬКІЙ ГРОМАДІ

У статті обґрунтовано, що механізми та принципи формування європейських ідентичностей в Україні повинні базуватися на усвідомленні, що політична ідентичність є комплексом ідейно-політичних орієнтацій та переваг, якими суб'єкти політичного процесу наділяють себе та одне одного в процесі комунікації та передбачає ототожнення носія політичної ідентичності з тим чи іншим політичним співтовариством.

Ключові слова: Україна, європейська ідентичність, політика ідентичності, дискурс ідентичності.

Natalia Rotar. The mechanisms and principles of the European identity in Ukraine. The article substantiates that the mechanisms and principles of the European identity in Ukraine should be based on the recognition that political identity is a complex ideological and political orientations and benefits that the subjects of the political process empower themselves and each other in the communication process involves the identification and support of political identity with whatever the political community.

Key words: Ukraine, European identity, the politics of identity, discourse of identity.

Natalia Rotar. Particularitățile formării identității europene în comunitatea cernăuțeană. Articolul fundamentează că mecanismele și principiile formării identității europene în Ucraina ar trebui să se bazeze pe recunoașterea faptului că identitatea politică reprezintă atât un complex de orientări politice, ideologice, cât și beneficii, cu care subiecții procesului politic se împuternicesc însuși și unii pe alții în procesul comunicării. De asemenea aceasta prevede identificarea purtătorului identității politice cu o anumită comunitate politică.

Cuvinte cheie: Ucraina, identitate europeană, identitate politică, politică de identificare, identitate, discurs.

Політична ідентифікація, як характеристика індивідуального рівня, є інтерсуб'єктивним процесом, адже продукується під час соціальної взаємодії. Саме тому процес самоідентифікації не може бути визначений як однобічний та механістичний, оскільки він відображає результат діалектичного зв'язку між ідентифікацією інших та самоідентифікацією – між об'єктивно приписаною та суб'єктивно встановленою ідентичностями. Водночас, політичні ідентичності є колективними ідентичностями та формуються на основі принципу «відмежування» Ми і Вони, коли дистанція між ними вимірюється ідентифікаційним статусом Вони (нейтральний Інший, актуальний Інший, Друг, Ворог).

Зважаючи на те, що будь-який індивід чи група індивідів можуть бути охарактеризовані за допомогою ідентифікаційної матриці, основою якої є множинність ідентичностей на індивідуальному чи

колективному рівнях, кожен конкретний акт соціальної взаємодії актуалізує той чи інший структурний елемент даної матриці. Відповідно, політизується та ідентичність зі структури матриці, що актуалізується у політичній взаємодії та за допомогою якої осмислюється дана політична взаємодія макrorівня. Свого часу К. Шмітт зауважив, що «будь-яка протилежність – релігійна, моральна, економічна або етнічна – перетворюється на протилежність політичну, якщо вона є достатньо сильною для того, щоб ефективно розділяти людей на групи друзів та ворогів»¹.

Сучасна політична наука характеризується комплексом наукових досліджень, у яких здійснено аналіз процесів формування європейської ідентичності як на рівні національних держав, так і в рамках Європейського Союзу. Проте, визначення специфіки подібних процесів на рівні України, залишається поза межами наукового інтересу політологічної спільноти. Дана стаття присвячена визначенню особливостей формування механізмів та принципів європейської ідентичності в Україні.

У сучасній політичній науці на тлі постійних дискусій щодо розмитості та неструктурованості категорії «політична ідентичність», відбувається зростання інтересу до її дослідження. У більшості наукових досліджень (1) фокусується увага на дослідженні виключно партійних чи ідеологічних вимірів політичних ідентичностей; (2) дослідження регіональних, конфесійних, мовних, етнічних, територіальних ідентичностей тощо не вписується в концепт політичної ідентичності у широкому сенсі; (3) поза увагою дослідників залишаються політичні ідентичності локальних спільнот.

На тлі цих окреслених невизначеностей, вважаємо, що дослідження політичної ідентичності має ґрунтуватися на таких загальних методологічних принципах. По-перше, необхідною умовою для колективної ідентичності є взаємодія між членами суспільства. Ідентичність в сенсі спільного почуття «Ми» може виникнути виключно в певному співтоваристві. Подібно індивідуальній ідентичності, колективна ідентичність також не має фіксованої форми, оскільки безперервно змінюється шляхом динаміки людських ресурсів співтовариства, зміни його орієнтації або основних проблем розвитку. Зміна ідентичності може призвести до змін у розвитку суспільства в цілому². По-друге, ідентифікуючи себе з певною політичною спільнотою, громадяни наділяють легітимністю політичне співтовариство, надаючи йому можливість діяти для виконання їхньої волі³. Зважаючи на те, що інтереси членів політичної спільноти не лежать виключно в політичній площині, не варто вивчати політичну ідентичність в контексті розширення соціальної ідентичності індивіда, або зводити її

тільки до одного компоненту зі сфери соціального чи політичного. По-третє, політичну ідентичність слід розглядати як «набір характеристик, за якими людина, визнається політичними акторами в якості члена політичної групи. Є багато джерел такого визнання, такі як партійна приналежність, національно-державне членство, етнічна приналежність, економічний статус, мова і так далі»⁴. По-четверте, незалежно від того, що характеризує суспільство (традиційне, індустріальне, постіндустріальне) і політичну систему (авторитарна чи демократична), ідентичність в рамках однієї держави змінюється під впливом глобалізаційних процесів, які відбуваються у сфері культури, політичній, економічній та соціальній сферах⁵.

Саме останній принцип спонукає більш детально визначитися з механізмами та принципами формування європейських ідентичностей в Україні, формування та ствердження якої є особливо актуальним для українського суспільства. Європейська ідентичність є предметом значної кількості досліджень в сфері гуманітарних досліджень. Розуміння європейської ідентичності як ідентифікації з Європою неминує провокує конфлікт з поняттям національної ідентифікації. Основою цієї «омани» є достатньо поширене припущення: якщо існує європейська ідентичність, то «Європа» має стати національною державою з великої літери. Дж. Делантей стверджує: «Якщо ми хочемо знайти і зрозуміти європейську ідентичність, ми не повинні дозволити собі бути введени в оману поняттями і теоріями, заснованими на національно-державній ідентифікації»⁶. Згідно з цією позицією, сьогодні формується новий вид ідентичності та ідентифікації, які цілком можуть сформувати соціальну реальність в найближчі десятиліття.

У сучасній політичній науці використовується два основних підходи до вивчення європейської ідентичності. Перший підхід умовно може бути названий «згори донизу». Він є близьким до соціально-історичної дослідницької традиції, згідно з якою особистість завжди намагається виявити спільні об'єктивні характеристики або знайти «спільну спадщину» (цінності, історію, етнічну близькість тощо) між європейцями. В рамках цього підходу М. Вінтл⁷, спираючись на факт наявності спільної історичної спадщини між європейцями, вказує на існування спільних образів, сформованих цілим рядом історичних традицій, насамперед періодів Античності та Відродження, які зумовлюють можливість існування європейської ідентичності. Дж. Ван Дез та Е. Скарборо⁸ в дослідженні європейської ідентичності пропонують зосередитися на існуючих спільних цінностях, які, на їх думку, об'єднують європейців, і відрізняють від населення інших частинах світу. Зрештою, С. Шор⁹, М. Ебіелс, І. Беліер та М. МакДональд¹⁰, в обґрунтуванні існування європейської ідентичності виходять з існування колективних соціальних образів, особливо поширених серед європейських еліт. Другий підхід – «знизу догори», який

виник хронологічно пізніше за перший, ширше використовує елементи політичної психології, концентруючись на питаннях: як і через що люди визначають себе європейцями та що вони мають на увазі під цим. Цей підхід передбачає вивчення (1) динаміки процесу виникнення та масового поширення європейської ідентичності, (2) відмінностей між європейцями в сприйнятті власної європейськості та «відчутті» Європи, які проявляються на рівні політичної участі.

Важливим методологічним принципом формування європейської ідентичності є визначення співвідношення між національною та європейською ідентичностями. Традиційно пост-матеріалісти, зокрема Р. Інглегарт¹¹, визначають європейську інтеграцію та європейську ідентичність як подібні поняття, коли остання наділяється характеристиками віртуальної «не-ідентичності», заснованої на космополітизмі та виникаючої в опозиції до національних ідентичностей. Проте, з розвитком інтеграційних процесів ця позиція поступово витісняється науковим підходом, згідно з яким європейські та інші політичні ідентичності не тільки сумісні, але й позитивно корелюються. Р. Херман, Р. Пісс та М. Бреве¹² запропонували моделі сумісності та взаємодії між різними проявами політичних ідентичностей в Європі – модель «Мармуровий кекс» (модель взаємовпливаючої автономії) і модель «Російська лялька» (модель вкладених ідентичностей). Модель «Російська лялька» передбачає багаторівневу тотожність проявів всіх видів політичних ідентичностей, які накладаються і включають один одного. Будь-яка зміна в одному рівні буде змінювати інший. На відміну від «Мармурового кексу», що передбачає відносно автономне існування національної та європейської ідентичності, модель вкладених ідентичностей передбачає взаємодії та переплетіння національної та європейської ідентичності в сенсі політичної.

М. Брітер¹³ йде ще далі, доводячи, що для більшості громадян можливим є не тільки суміщення національної та європейської політичної ідентичностей, але і їх позитивні взаємні впливи. Такі ж позитивні кореляції існують між європейською ідентичністю з одного боку, та регіональними і локальними ідентичностями, з іншого. М. Брітер стверджує, що європейська ідентичність, як і будь-який інший вид політичної ідентичності, можна розділити на дві складові, а саме «громадянську» (ідентифікація з ЄС як політичної системою) та «культурну (символічну)», яка передбачає ідентифікацію з ЄС через раціональне та ірраціональне сприйняття ціннісного виміру Європи. Громадянські фактори належать до сфери ідентифікації з політичними інститутами, які визначають закони, правила і права, що впливають на повсякденне життя. Культурні фактори належать до сфери почуттів, обґрунтовуючи віру в те, що люди з інших європейських країн ближче до них (європейців) в ціннісному вимірі, нормах і віруваннях, ніж особи з неєвропейських країн. Впливаючи на

європейську ідентичність, політичні та культурні фактори діють незалежно один від одного. По суті, людина може мати європейську ідентичність на основі сприйняття спільної культури, але, тим не менш відкидати ЄС як політичний інститут. Європейська ідентичність багато в чому залежить від інформації щодо природи подібності з іншими європейцями або легитимності політичного актора / інституту, який претендує на асоціацію з європейською ідентичністю.

Ми погоджуємося з П. Мюррей, що «європеїзація може одночасно вітатися одними групами і їй можуть відчайдушно чинити опір інші групи в одному національному співтоваристві»¹⁴. Саме це дозволяє визначити особливості складових європейської ідентичності в локальному співтоваристві – через що здійснюється політична ідентифікація з Європою. Одночасно, євроінтеграція може по-різному оцінюватися одними і тими ж групами в різних контекстах та в зв'язку з конкретними темами. Це дозволяє говорити про те, якою мірою європейська ідентичність існує, і в яких особливостях політичної діяльності проявляється.

Вирішальне значення для дослідження політичної ідентичності має положення про те, що ідентифікація як процес самовизначення завжди вимагає існування значимого Іншого¹⁵. Проте, для того щоб застосувати теорії ідентифікації для дослідження європейської ідентичності, ми повинні визначити, хто або що в Європі сприймаються як Інші. Для держав-націй, цими значимими Іншими традиційно були інші національні держави. Найбільш очевидними Іншими для сучасної європейської ідентичності, що найбільше за все згадуються, є Сполучені Штати, Росія, а останнім часом іслам та/або Близький Схід¹⁶. Деякі дослідники припускають, що Східна і Західна Європа можуть також розглядати один одного як Іншого. Цікавий погляд запропонував М. Кус, припускаючи, що європейські держави-нації соціально сконструйовані частково в опозиції до Європи, і навпаки, Європа в опозиції до національних держав¹⁷. Отже, для того, щоб зрозуміти європейську ідентичність, замість того, щоб шукати в євроінтеграції неминучу загибель європейських національних держав, варто зосередитися на «більш складному політичному процесі репозиціонування, перепризначення, і ребрендингу національної держави»¹⁸.

Важливим методологічним принципом формування європейської ідентичності є фокусування уваги на символічних та політичних уявленнях про «офіційну Європу». Незважаючи на множинність та різноплановість теорій європейської інтеграції, образ ЄС сьогодні відображається змістом трьох основних метафор: ЄС – це *контейнер*; ЄС – це *рівновага контейнерів*, ЄС – це *рух*¹⁹. Метафора *контейнера* формує уяву про ЄС як єдність – зафіксоване ціле, що функціонує як держава²⁰. Це передбачає фундаментальну подібність або навіть ідентичність між внутрішнім порядком однієї держави і внутрішнім порядком ЄС. У медійному

просторі метафора *контейнеру* розшифровується через поняття *європейського дому* або *європейської незалежності*. Метафора *рівноваги контейнерів* дає можливість зрозуміти, що ЄС – це взаємодія між зафіксованими цілями, які досягаються шляхом постійного пошуку взаємних компромісів²¹. Ця метафора підкреслює мудрість європейських дипломатів, які розглядають ЄС як арену для постійного змагання національних інтересів. Метафора *руху* не передбачає наявності зафіксованих постійних персоналізованих акторів²². ЄС у цьому випадку розуміється як динамічна структура, для якої головною рисою є постійні зміни, тобто процеси інтеграції, а не її результати. Метафора *руху*, як правило, медійно конкретизується як *постійне укладання договорів* або як *гальмування потягу*.

Для дослідження динаміки політичних ідентичностей важливо визначитися з методологічними принципами сприйняття політики ідентичності. В політичній науці сьогодні конкурують два протилежних підходи в оцінках функціонального призначення політики ідентичності та її доцільності. Представник першого підходу, умовно назовемо його скептичним, Л. Мак Най стверджує, що вимоги визнання ідентичності у вигляді політики ідентичності є однією з базових характеристик сучасних соціальних рухів, які впливають чи намагаються впливати на політичний процес. Політика ідентичності цих соціальних груп спрямована на їх самоствердження в політиці, зорієнтована на визнання політичними акторами їх суб'єктності в політиці та здійснюється у вигляді вимог про політичне визнання за рахунок занадто спрощеного розуміння влади. Зважаючи на те, що найбільш важливою темою соціальних рухів в політиці є визнання, а не дії в політиці, вони залишаються на значній дистанції від системи влади, яка створює умови можливості для існування конкретних політичних ідентичностей²³.

Не менш категоричними у запереченні політики ідентичності є постструктуралісти, заявляючи, що політика ідентичності спотворює онтологію особистості та її політичне значення²⁴. До того ж, проблема політики ідентичності, як і будь-яка інша проблема у сфері політики, є продуктом політичного дискурсу, тому політична ідентичність встановлюється по відношенню до серії відмінностей, які стали суспільно значущими і визнаними в результаті дискурсу, а не спрямованих дій в рамках політики ідентичності. Факт існування ідентичності передбачає відмінності, які саме в дискурсі перетворюються з Різниці на Інакшість²⁵.

Радикальна версія заперечення політики ідентичності наводиться у Стенфордській енциклопедії: «Сам термін «політика ідентичності» здається, багато в чому безнадійно застарілим, оскільки ґрунтується на моделі категоричної ідентифікації, яка більше неадекватна складним політичним відносинам. Політика ідентичності передбачає не стільки формування внутрішньо групової єдності як

основи політичної солідарності, а скоріше зорієнтована на заперечення іншого»²⁶.

В рамках другого підходу вивчення політики ідентичності, політика ідентичності не передбачає розуміння особистості як покірного абстрактного і універсального механізму. Люди розглядаються як «пучки» ідентичностей; як суб'єкти та об'єкти присвоєння значення; як елементи в рівнях і практиках політики; як такі, що дискурсивно створюють / відтворюють себе на шляху через всі ці рівні і практики, в які вони контекстуально вбудовані²⁷.

У демократичній теорії, політика ідентичності, як правило, вписується у традиційні моделі структур входу і розглядається як співвідношення приватного і загального інтересу²⁸. Більшість з тих, хто вивчає політичну ідентичність в рамках даного підходу скептично ставляться до можливості побудови абстрактного ідеалу громадянськості, відмовляючись від нього на користь розробки конкретних дискурсивних практик з управління ідентичностями у вигляді політики ідентичності²⁹.

Г. Р. Бенг вважає, що політика ідентичності як проектна політика виходить за межі політичного питання про конфлікт інтересів і боротьби ідентичностей, оскільки передбачає вільний і рівний доступ до процесів прийняття рішень. Саме ця теза найбільш прийнятна у дослідженні політики ідентичності в локальних спільнотах, якими є міські спільноти. Дослідник наголошує на тому, що політична індивідуальність в політичному співтоваристві будується знизу вгору, що відмежовує поняття політики ідентичності як проектної політики від лібералізму з його розумінням автономного індивідуалізму, а також від комунітаризму з його розумінням всеосяжного блага як основи політики. Політика ідентичності також відмежовується від республіканізму, який концентрується навколо ідеї про те, що гегемонія політичних інститутів формує ідентичності громадян зверху вниз. Таким чином, політика ідентичності як проектна політика може бути описана як «чорна діра в сучасних демократичних дослідженнях, тому що вона припускає, що люди хочуть керувати собою та іншими через звернення до наслідків конкретних подій і процесів»³⁰.

Відкритим в сучасній політичній науці залишається й питання про те, «чи зможе сформована за допомогою політики ідентичності ідентичність в перспективі привести до політичної солідарності та консенсусу або перетвориться на «сентиментально навантажений виняток?»³¹ Відсутність емпірично перевіреної відповіді на це питання свідчить про інтелектуальну кризу категорії «політика ідентичності».

Таким чином, механізми та принципи формування європейських ідентичностей в Україні повинні базуватися на усвідомленні, що політична ідентичність є комплексом ідейно-політичних орієнтацій та переваг, якими суб'єкти політичного процесу наділяють себе та одне одного в процесі комунікації та передбачає ототожнення носія полі-

тичної ідентичності з тим чи іншим політичним співтовариством. Будь-яка колективна ідентичність, будучи соціальною за своєю природою, може бути наділена політичною якістю. Зважаючи на те, що політична ідентичність як сукупність уявлень про ідейні орієнтації, політичні переваги та інтереси політичних акторів є маркером політичної суб'єктності, ми пропонуємо розуміти модель політичної ідентифікаційної матриці як сукупність колективних ідентичностей, які пов'язані між собою системою взаємовпливів та можуть бути політизовані залежно від інтересів носіїв цієї ідентичності, отже стосовно них можуть бути використані механізми політики ідентичності.

¹ Шмитт К. Понятие политического / К. Шмитт // Вопросы социологии. – 1992. – № 1. – С. 40.

² Risse T. A European Identity? Europeanization and the Evolution of Nation-State Identities / T. Risse // M. Cowles, J. Caporaso, T. Risse (Eds.), Transforming Europe: Europeanization and Domestic Change. – New York: Cornell University Press, 2001. – P. 198-216.

³ Bruter M. Citizens of Europe: The Emergence of Mass European Identity / M. Bruter. – London: Palgrave, 2004. – P. 2-10.

⁴ Smith R. M. Identities, interests, and the future of political science / R. M. Smith // Perspectives on Politics. – 2004. – Vol. 2. June 2004. – № 2. – P. 301-312.

⁵ Zhang H. Changing of Political Identities within the Globalization Context / H. Zhang // International Journal of Social Science and Humanity. – 2014. – Vol. 4, № 4, July. – P. 281.

⁶ Delanty G. Borders in a changing Europe: dynamics of openness and closure / G. Delanty // Comparative European politics, 2006. – 4 (2-3). – P. 193.

⁷ Wintle M. Culture and Identity in Europe / M. Wintle. – London: Avesbury, 1995. – P. 82.

⁸ Van Deth J., Scarborough E. The Impact of Values / J. Van Deth, E. Scarborough. – Oxford: Oxford University Press. – 1995. – P. 59.

⁹ Shore C. Inventing the People's Europe: Critical perspectives on European Community cultural policy / C. Shore // Man. – 1993. – Vol. 28.4 – P. 779-800.

¹⁰ Abeles M. An Anthropological Approach to the European Commission / M. Abeles, I. Bellier, M. McDonald Unpublished report. – 1993. – P. 41.

¹¹ Inglehart R. The Silent Revolution / R. Inglehart. – London: Macmillan, 1977. – P. 32-41.

¹² Herrmann R. Transnational Identities: Becoming European in the EU / R. Herrmann, R. Risse, M. Brewer. – New York: Rowmann and Littlefield, 2004. – P. 102.

¹³ Bruter M. Winning Hearts and Minds for Europe: News, Symbols, and European Identity / M. Bruter // Comparative Political Studies. – 2003. – December, vol. 36.10. – P. 11458-1162.

¹⁴ Murray P. The European Transformation of the Nation State // Europe: Rethinking the Boundaries / Murray P. & Holmes L. (Eds.). – Brookfield, VT : Ashgate, 1998. – P. 53-59.

- ¹⁵ Barth F. *Ethnic Groups and Boundaries: The Social Organization of Culture Difference* / F. Barth. – Oslo: Universitetsforlaget, 1969. – P. 42-44; Balch M. *Islam and Europe* / M. Balch // *Commentary*. – 2005. – № 119 (3). – P. 10; de Swaan A. *Dyscivilization, Mass Extermination and the State* / A. de Swaan // *Theory Culture Society*. – 2001. – № 18 (2-3). – P. 269-272; Erikson E. H. *Identity: Youth and Crisis* / E. H. Erikson. – New York: Norton, 1968. – P. 38-44.
- ¹⁶ Adamson K. *Muslim Europe or Euro-Islam. Politics, and citizenship in the age of globalization* / K. Adamson // *Journal of Common Market Studies*. – 2004. – № 42 (1). – P. 208-209; Benthall J. *Islam in Europe* / J. Benthall // *Journal of the Royal Anthropological Institute*. – 2004. – № 10 (3). – P. 733-734; Grillo R. *Islam and Transnationalism* / R. Grillo // *Journal of Ethnic and Migration Studies*. – 2004. – № 30 (5). – P. 861-878; Strasser S. *Europe's other: Nationalism, transnationals and contested images of Turkey in Austria* / S. Strasser // *European Societies*. – 2008. – № 10(2). – P. 177-196.
- ¹⁷ Carey S. *Undivided loyalties: is national identity an obstacle to European integration?* / S. Carey // *European Union politics*. – 2002. – № 3(4). – P. 387-414.
- ¹⁸ McNeill D. *New Europe: Imagined Spaces* / D. McNeill. – London: Arnold, 2004. – P. 36-37.
- ¹⁹ Drulak P. *Metaforické plakáty Evropy* / P. Drulak // *Mezinárodní politika*. – 2006. – № 4. – P. 40-41; Drulak P. *Motion, Container and Equilibrium: Metaphors in the Discourse about European Integration* / P. Drulak // *European Journal of International Relations*. – 2006. – № 12 (4). – P. 502-503
- ²⁰ Rosamond B. *The comparative study of European politics: a distinctively European field of political science?* / B. Rosamond // *Perspectives on Europe*. – 2013. – Vol. 43(1). – P. 72-78.
- ²¹ Moravcsik An. *The Choice for Europe: Social Purpose & State Power from Messina to Maastricht* / An. Moravcsik. – London: UCL Press, 1998. – 482 p.
- ²² Schmitter P.O. *Examining the Present Euro-Polity with the Help of Past Theories* / P.O. Schmitter // *Governance in the European Union* / Marks G. (ed.). – London: Sage, 1996. – P. 1-15.
- ²³ McNay L. *Against Recognition* / L. McNay. – Cambridge: Polity, 2008. – P. 1-23.
- ²⁴ Butler J. *Gender Trouble: Feminism and the Subversion of Identity* / J. Butler. – New York: Routledge, 1999. – P. 39.
- ²⁵ Connolly W. *Identity \ Difference: Democratic Negotiations of Political Paradox* / W. Connolly. – Minneapolis: University of Minnesota Press, 2002. – P. 127.
- ²⁶ *Identity Politics*. First published Tue Jul 16, 2002; substantial vere vision Tue Feb 7, 2012. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://plato.stanford.edu/entries/identity-politics/>
- ²⁷ White H.C. *Identity & Control* / H.C. White. – Princeton: Princeton University Press, 2008. – P. 93; Beck U. *The Reinvention of Politics* / U. Beck. – Cambridge: Polity, 1996. – C. 92; Giddens A. *Modernity and Self Identity* / A. Giddens. – Cambridge. Polity Press, 1996. – P. 32-44.
- ²⁸ Kymlicka N. *Citizenship in Culturally Diverse Societies: Issues, Contexts, Concepts* / N. Kymlicka // Kymlicka, Norman W. *Citizenship in Diverse Societies*. – Oxford: Oxford University Press, 2000. – P. 1-41.
- ²⁹ Giddens A. *The Constitution of Society* / A. Giddens. – Berkeley: The University of California Press, 1986. – P. 59; Mouffe Ch. *The Democratic Paradox* / Ch. Mouffe. – London: Verso, 2000. – P.29.
- ³⁰ *Yes We Can: Identity politics and project politics for a late-modern world*. By Henrik P. Bang. – The University of Copenhagen Department of Political Science. – 2009, April – P. 8-9.
- ³¹ Bhabra G.K. *Identity Politics and the Need for a Tomorrow* / G.K. Bhabra, V. Margree // *Economic and Political Weekly*. – 2010. – Vol. XLV:15, April 10. – P. 32.

УДК: 323.23:654.19+070

© Павло Катеринчук
(м. Чернівці)

НОВІ СОЦІАЛЬНІ МЕДІА ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ ПОЛІТИЧНОЇ САМОІДЕНТИФІКАЦІЇ

Стаття присвячена питанню про те, як Інтернет впливає на світовий ринок ЗМІ і одночасно, формування в наслідок цього політичної самоідентифікації. Поширення Інтернету і збільшення числа своїх постійних користувачів, призводить не тільки до зміцнення його позицій, але і безпосередньо впливає на сучасний медіа-ринок, створює нові медіа-послуги.

Сучасні технологічні досягнення і популярність Інтернету, викликають на медіа-ринку серйозні зміни, конвергенцію традиційних засобів масової інформації та нових медіа, і як наслідок – трансформацію глобального медіа-ринку. Науково-технічна революція, яка почалася з появою персо-

нальних комп'ютерів і мобільних пристроїв, котрі легко підключаються до мережі, породила ряд нових послуг, таких як соціальні мережі, віртуальну комунікацію і соціалізацію. Явище нових соціальних медіа, які працюють на принципах технології Web 2.0, дозволяючи споживачам взаємодіяти, співпрацювати, спілкуватися, обмінюватися інформацією, визначають нові можливості обміну інформацією і віртуальної комунікації, яка зараз є частиною нашого життєвого простору.

Ключові слова: медіа, сайт, інтернет, Youtube, Google, Facebook, самоідентифікація, ресурс.